

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за полицијског писара прве класе среза јабланичког, Косту Протића, полицијског писара у пензији, и

за полицијског писара треће класе среза драгачевског, Милоша Мајсторовића, практиканта начелства округа чачанског.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 21. фебруара 1909. г. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Стојан Стаменковић, лекар среза аријског на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 1. марта 1909. год. у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је да се:

Милорад Радовић, полицијски писар друге класе Управе вароши Београда, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 27. фебруара 1909. г. у Београду.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовог Величанства Краља Петра I. одобрена су решења Народне Скупштине, сазване у први редовни сазив за 1. октобар 1908. године, од 13. јануара 1909. године, која гласе:

»да се села Лешница и Српци одвоје од своје досадање општине сенске, среза

звничког, округа пожаревачког, и да за себе образују нову општину под називом: општина лешничка, у истом срезу и округу“;

»да се село Мачковац одвоји од своје садање општине глободерске, у срезу расинском, округа крушевачког, и само за себе образује нову општину под називом: општина мачковачка, у истом срезу и округу“;

»да се село Шљивовац одвоји од своје садање општине пољанске, у срезу и округу пожаревачком и споји са општинском крављо-долском, у истом срезу и округу“;

»да се села: Горичани одвоји од своје садање општине слатинске, а Качулице од своје садање општине лазачке, у срезу трнавском, округа чачанског, и та два села Горичани и Качулице да образују нову општину под називом, општина горичанска, у истом срезу и округу“;

»да се село Шутци одвоји од своје садање општине калањевачке, у срезу качерском, округа рудничког, и да образује нову општину под називом: општина шутачка, у истом срезу и округу“;

»да се село Тољевац одвоји од своје садање општине доњо-крчинске, среза темнишког, округа моравског, и да само за себе образује нову општину под називом: општина тољевачка, у истом срезу и округу“;

»да се села Здравчићи, Тврдићи и Радовци одвоје од своје садање општине пожешке у срезу пожешком, округу ужичком, и оснују нову општину под називом: општина здравчићска, у истом срезу и округу“;

»да се село Богдање одвоји од своје садање општине љубостињске, среза трстеничког, округа крушевачког, и да само за себе образује општину под називом: општина богдањска, у истом срезу и округу.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 17. фебруара 1909. г. у Београду.

КАЖЊЕНИ ЧИНОВНИЦИ

Г. Тихомир Денић, начелник среза јабланичког и г. Гаврило Николић, писар истога среза, решењем Г. Министра Унутрашњих Дела од 4. прошлог месеца ПБр. 25505/08 год. кажњени су укором за дело из § 42. и то први из тач. 10., а други из тач. 1. закона о чиновницима грађанског реда.

Г. Петар Ивановић, начелник среза левачког кажњен је губитком плате за 15 дана, решењем Г. Министра Унутрашњих Дела од 19. прошлог месеца ПМ 24566/08. год. а за кривицу из § 43. тачке 10. под а. закона о чиновницима грађанског реда.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРОДАЈИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА СУДСКИХ

(НАСТАВАК)

Нема сумње, да поверилац може, и без припита дужника, одустати од егзекуције пре него је пописа било, пре, дакле, него је дужник осетио непријатне последице које прате принудну наплату. Овакав одустанак може се изједначити са оним из става другог §. 143. грађ. суд. пост., по коме „дотле, докле тужба туженом на одговор није дата, може се од парнице одустати без саизвољења туженог“. ¹⁾ Али *quid*, ако је већ било пописа, било да је, у извршењу формалности прописаних за принудну наплату, власт отишла и даље било да не? Да ли такав случај не треба изједначити са оним из последњег става мало час наведенога §-а грађанског судског поступка у коме стоји, да после предаје тужбе туженом на одговор одустанка од парнице може бити „само ако тужени саизволи“?

¹⁾ А. Борђевић, *Теорија грађанског судског поступка*. Прва половина стр. 206.

Тужилац не може, без пристанка туженога, одустати сам од спора после саопштења тужбом туженом зато што тужени може бити заинтересован, да се поведени спор противу њега и оконча. Он је, н. пр., уверен да тужилац нема права, и његов је интерес, да се то одмах констатује, како га овај не би могао доцније поново узнемирити. Ово право мора се туженом признати, када се већ појединцима признаје и само право на изазивачку тужбу (§ § 346. à 350. грађ. суд. пост.). Осим тога, може бити да тужилац, који је увидео да ће спор изгубити, одустаје од парнице само зато да би избегао плаћање трошкова који на њега, као на страну која губи, имају да падну. Тужени, да би се избегла свака дискусија о обавези плаћања ових трошкова, има рачуна да се парница оконча и да се, на тај начин, утврди да те трошкове има тужилац да сноси. Из ових разлога, који су, као што видимо, врло озбиљни, мора се допустити туженом, да каже шта мисли о одустанку тужночевом, тако да ће се спор прекинути или продужити према томе у коме ће смислу бити изјава туженога.

Ми мислимо да се ова резонувања могу, сасвим или делимично, применити и на случај одустанка од извршења. Извршење је само једна, друга по реду, фаза спора, те би са тога разлога само требало правило из последњег става § 143. грађ. суд. пост. распрострети и на случај којим се овде бавимо. Дужник, који није био у стању да повериоца на леп начин измири, због чега је морало доћи до егзекутивне наплате, може имати интереса, када већ поверилац не одустаје од самога права већ једино од његовога моменталног извршења, да се процедура продаје продужи и оконча, и он се, бар на тај начин када није могао друкчије, своје обавезе ослободи. Иначе, ако би поверилац могао сам, својом властитом вољом, одустати од продаје, онда би дужник могао бити, у место једном, више пута изложен непријатностима које са собом повлачи егзекутивна наплата.

Што се трошкова тиче, овај разлог већ не може се увек овде навести у одбрану постављенога правила, као што је то случај са одустанком од тужбе. Јер, како трошкови око извршења падају на дужника, пошто је он њихов проузроковач, то се не може рећи и овде: да дужник има рачуна да се продаја сврши стога што ће се доказати да те трошкове има поверилац да сноси.¹⁾

Ова објашњења наша нису, мислимо, у противности са § 478. а. грађ. суд. пост. који овако гласи: »Извршење пресуде, или и саму одређену продају имања дужникова ради извршења пресуде, све док продаја није свршена, може обуставити само поверилац који је извршење тражио«. Овај пропис, у колико се он односи на обустављање продаје, неће јамачно то да каже, да је, за то обустављање, довољан одустанак повериоцев. Он хоће да каже само то да се продаја не може обуставити без

пристанка повериоца који је тражио извршење. Али то не значи још, као што рекосмо, да је за то доста да поверилац да свој пристанак. Према горњим објашњењима, за обуставу продаје потребна је још и сагласност дужникова. Исто тако треба тумачити и други став наведенога прописа по коме: »А ако је таквих поверилаца више, онда се ово обустављање може учинити само на захтев њих свију«. У овом случају, за обуставу продаје потребна су, дакле, ова два услова: 1^о, да су на то дали свој пристанак сви заинтересовани повериоци; а као такви сматрају се они који су тражили извршење. Као такви не сматрају се овде они повериоци који немају извршене одлуке судске, као ни они који ову имају, али који нису тражили принудну наплату; 2^о, да на обустављање продаје пристаје и дужник. Ако дужник тражи, да се продаја сврши, власт полицијска мора овој приступити или, ако ју је већ отпочела, мора је продужити. Разне побуде, противне интересима дужниковим, могу нагонити повериоца да тражи обуставу продаје, те би стога било неправично допустити, да поверилац буде овде једини господар извршења.¹⁾

А може ли власт и без пришта странака обуставити једном већ одређену продају?

Питање је врло важно. Решење његово може бити од великога утицаја на имовинске односе појединаца; јер, ако би се допустило, да власт сме, својом влашћом иницијативом, задржати једном већ објављену продају, онда бисмо могли доћи до резултата веома неповољних по речене односе. Поименце, дужник, благодарећи било својим личним везама било политичком утиску својом, могао би, противно интересима повериоца, који је захтевао егзекуцију, издејствовати код извршне власти обуставу продаје. Ако би ова власт такво право имала, онда би она располагала, за своје политичке циљеве, врло моћним средством, што значи да би тада приватна права била врло често у рукама власти, која би њиховим титуларима могла, без своје одговорности, нанети велике штете.

Како права немају никакве практичне вредности, ако нису санкционисана, и како се санкција приватних права не састоји само у томе да се, у случају спора, може добити судска одлука којом се она констатују, већ и у томе, да судска одлука буде увек и одмах приведена у дело,

то у напредним земљама и друга фаза приватно-правнога спора, извршење, долази међу оне послове који су стављени у атрибуције судске власти. Пошто је ова власт независна од власти управне, која би од једне такве надлежности могла чинити злоупотребе, то су онда појединци сигурни да ће они у целом спору, у извршењу као и у суђењу (Erkenntnisstadium), наћи потребне гаранције за своја права.

У нас напротив. Извршења одлука судских и по грађанским парницама дата су управној власти. Није потребно доказивати још и то колико је такав систем штетан са гледишта гаранција приватних права појединаца. Искуство нам пружа небројено примера за доказ тога. Зато се, са толиким инсистирањем, и тражи напуштање тога система и увођење другог по коме би власт, надлежна за егзекуцију грађанских одлука судских, била, слично судовима, независна од управне власти. Када је извршење судски посао, онда зашто и извршна власт не би овде била део судске власти?¹⁾

Може ли дакле, понављамо, полицијска власт задржати својом сопственом вољом извршење продаје? Али прво да одговоримо на ово питање: да ли би наредба више власти, окружног начелника или министра, којом би се ишло на то да се продаја једном објављена обустави, била обавезна за начелника средскога односно управу града Београда, и у опште власти и чијим је атрибуцијама посао извршења грађанских одлука судских?

Питање се поставља стога што је сасвим различан положај судских и управних чиновника. И по Уставу и по закону судови су самостални, независни од управне власти, од које немају нити смеју да примају ма какве наредбе односно спорова изнесених пред њих на решење (в. чл. 146. Устава и § § 12. и 109. крив. зак.). Што се управних чиновника тиче, и они су, наравно, у својој надлежности законима везани. На њима је баш дужност да законима прибаве важности. Ова дужност лежи на свима органима управне власти, без обзира на њихов хијерархиски положај. (В. чл. 117. и 28. Устава). Али, ипак има ова важна разлика између судија и чиновника управних, у погледу наредба, било генералних било специјалних, које би им се упутиле од више административне власти: Док, као што смо казали, судија не сме поступити ни по каквој наредби административне власти која би се тичала спорова из његове надлежности, докле нижи административни чиновник није већ тако самосталан. То се види из § 13. зак. о чинов. грађ. реда који гласи овако: »Нађе ли нижи

¹⁾ Ми смо се на овом питању: о устројству власти надлежне за извршење грађанских одлука судских опширније задржали у својој расправи: *Једна погрешна надлежност* (штампана из *Полицијскога Гласника*). Београд, 1905. Да приметимо, овом приликом, још и то, да се је на горе гледиште ставио и пређ. Министар Правде, Г. Мирко Тричковић, као и комисија коју је он саставио за израду законскога пројекта о средским судовима: тај пројекат огласио је те судове за надлежне и за извршење грађанских одлука судских. Тај пројекат чека још на усвојење од стране законодавне власти.

¹⁾ Наравно изузев случаја, ако је поверилац сам крив што се дошло до принудне наплате (н. пр. при двогобој наплати дуга — § 253. тач. 4. крив. зак.), и продаја се уништи.

¹⁾ У *Полицијском Гласнику*, у години 1904. год., штампано је сада пок. Светозар Јавић, бив. судија Касационога Суда, своје врло корисне и интересантне белешке о гл. XVIII. и XIX. грађ. суд. пост. («о извршењу пресуде», и «о уништењу неуредне јавне продаје»), и то егзегетичким редом, параграф по параграф. Ту је § 478. а., којим смо се горе бавили, само потиран (са примедбом да је унесен у законик 24. Јула 1898.), без коментара ни цитирања каквих одлука судских. Осим овога рада пок. Јавића наша правна литература обогаћена је, у последње време, трима корисним збиркама које ће, у многоме, олакшати и студије о извршењу грађанских одлука судских, а то су: Мил. Вукчевића, *Збирка одлука Државног Савета* (год. 1908.); Гојка Никетића, *Начелне одлуке Касационога Суда* (1868.—1908.); Гојка Никетића, *По забелешкама Д-ра Николе Крстића изводне одлуке опште седнице и одељења Касационога суда 1868.—1878. год.* (Издање Академије Наука).

чиновник, да је отпуштени му налог противзакон, то му ништа на путу не стоји, да заповедајућој власти своје примедбе учини. И у таквом случају смеће задржати налог од извршења само ако не би ствар хитна била. При поновљеном налогу после учињених примедба, дужан је чиновник добити налог без одлагања извршити. — Само што казнителни законик као злочинство или преступљење забрањује и казни, неће нижи чиновник никад смети да учини на заповест старијег, и дужан је јавити својој вишој власти о тако примљеној заповести.¹ Као што видимо, по овом пропису: 1^о, Чиовника наредба више власти не ослобађа одговорности, ако извршена радња, по одредбама кривичнога законика, садржи у себи елементе преступнога или злочинога дела, без обзира на то да ли је чиновник одмах налог извршио или је то учинио тек пошто је на њега дао своје примедбе које су остале безуспешне. Ово приморава административнога чиновника, да добро зна одредбе кривичнога законика, као и специјалних закона у којима су избројана преступна и злочина дела, те да се о правилу, овде изложено, не огреша. Чиовник не би, наравно, могао бити кажњен дисциплински за непослушност у оваквом случају. Таква казна морала би бити поништена од стране административне власти која стоји над оном влашћу која би казну изрекла. Најмање би, пак, чиновник могао за то бити отпуштен; а ако би ипак отпуштања односно пензионисања било и оно остало, то је само зато што би се узело да §§ 70. и 76. зак. о чин. грађ. реда имају онако широко значење какво му се одавна од стране управне власти даје. 2^о Отпуштени налог, ако би био извршен, сачињавао би иступ или не би сачињавао никакво кривично дело. Тада је чиновник, коме је налог управљен, дужан, ако не жели за извршење његово одговарати, учинити своје примедбе наредбодавцу, како би овај, увидевши своју погрешку, налог тргао. Али, ако виша власт понови своју наредбу, не примивши примедбе, онда је нижи чиновник дужан отпуштени налог одмах извршити. *Дужан* је, што значи да ће у противном случају он бити дисциплински одговоран, без обзира на то што би извршена радња сачињавала дело иступа или би се њоме, апстрахујући сваку кажњивост, наносила штета каквом приватном праву. Одговорност ту пада на наредбодавца.¹

(НАСТАВИКЕ СЕ)

Живојин М. Перић

БЕРЛИНСКА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

Кривично или одељење IV

Од осам одељења берлинског полицијског президијума кривично одељење је и

¹ Има правника који мисле да би чиновник био одговоран и за случај иступа, и ако је овај извршио тек на поновљену наредбу, али ово мишљење не може се бранити редакцијом § 13. зак. о чин. грађ. реда.

по важности послова, и по намењеном му задатку и по броју додељеног му персонала једно од најважнијих.

Одељење стоји под управом једнога вишега владиног саветника (сада Хоие) и његова заступника и помоћника, једнога владинога саветника (д-р Линденау). Оно се дели на три одељка:

1. *Кривична полиција*, чија се делатност простире на изналажење и гоњење кривичних дела и криваца и у којој се налази тежиште кривичног одељења.

2. *Општа полиција сигурности*, која води старање о стављању под полицијски надзор, контроли отпуштених осуђеника, упућивању умоболних у болнице за душевне болести, смештању запуштене деце у односне заводе, принудном васпитању малолетних, транспортима криваца и осуђеника, прогонству и извршењу судских кривичних осуда.

3. *Полиција за надзор над јавним моралом* (Sittenpolizei), која води контролу над проституцијом и стара се о њеном регулисању полицијским прописима.

Сва три ова огранка кривичног одељења имају свако за се сасвим оделиту организацију.

I. Кривична полиција.

Надлежност кривичне полиције простирала се најпре, као што смо у почетку нагласили, на саму област вароши Берлина.

У току времена показала се потреба, да се местна полицијска надлежност президијума ради гоњења криваца и изналажења кривичних дела прошири и на најближу околину Берлина, т. зв. сеоска предграђа, која су се временом прилагодила велико-варошким односима и у којима су од берлинске кривичне полиције гоњени и притешњени кривци налазили склоништа. Та накнадна проширења заснована су на одредбама закона од 12. јуна 1889. и 13. јуна 1900. године и министарским прописима.

Према томе су у дванаест околних општина, ма да свака за себе има засебну општинску и полицијску управу, установљене канцеларије са чиновницима берлинске кривичне полиције. Те општине потпадају само у кривично-полицијском погледу под ресор берлинског полицијског президијума, док су у свима осталим гранама полицијске управе потпуно самосталне и од Берлина независне.

Значајан је још однос берлинске кривичне полиције према трима са Берлином потпуно сраслим, али иначе самосталним варошима: Шарлотенбургом, Шенебергом и Риксдорфом. Свако од ова три варошка предграђа Берлина има своју засебну државну полицију (Polizeidirektion), која управља самостално све функције местне полиције, а само у вишем управном смислу подлеже надзору берлинског полицијског президијума, као што би, од прилике, био код нас однос средске према окружној власти. У кривичном, пак, погледу, те полицијске дирекције одржавају сталну и тесну везу са берлинском кривичном полицијом, обавештавајући се узајамно, и телефоном и телеграфски, о извршеним кривичним делима, а све три те

дирекције шаљу по једнога свога криминалнога чиновника на кривичне конференције берлинске полиције, које се држе у президијуму редовно једаред недељно.

Кривична полиција дели се на три главне групе — *инспекције* и нови предмети, упућени било од квартава, било од државног тужиоца, било од публике, расподељују се одмах по доласку према својој садржини тим трима инспекцијама у рад и то тако, да тужбе и доставе, код којих се може мислити на кривца из навике или по занату, припадну *инспекцији В*, оне гдје се изискује особито правно, трговачко или техничко знање иду *инспекцији С*, а остале *инспекцији А*.

Инспекција А дели се даље на *инспекцију А I*, *инспекцију А II* и *инспекцију А III*; инспекција В дели се на *инспекцију В I*, *инспекцију В II* и на одељење за идентификацију (Erkennungsdienst). На челу сваке од ових инспекција или подељења стоје *криминални инспектори*, који воде надзор над радом криминалних комесара у својој инспекцији. Инспекција С има само једног инспектора и не грана се као прве две инспекције.

Инспекција А је локално организована. Берлин је подељен на *тринајест криминалних срезова* (Kriminal-Bezirk), а за сваки тај срез одређен је по један криминални комесар са потребним бројем помоћних чиновника (обично по један крим. наредник и око десет крим. шуцмана). На инспекције А I и А II долази по четири, а на инспекцију А III пет срезова.

Пошто се кривична полиција ради постигнућа својих циљева не може одрећи садејства униформисане — уличне — полиције, то се ова деоба поклапа са делом шуцманшафта, који се, као што смо раније видели, дели на три бригаде и тринајест капетанија — срезова, те се криминални срез поклапа са капетанијом (Hauptmannschaft-ом).

И ако је ова инспекција А организована по месту ипак сви њени криминални чиновници имају канцеларије и раде при самом президијуму, јер би узимање канцеларија по вароши у дотичним срезовима стало доста и материјалних средстава, а не би био могућан ни потребан надзор над радом нижих чиновника, нити би се они брзо и лако могли да послуже са помоћним криминалним средствима, која се налазе при президијуму. Ну да би се ипак одржао извештај додир са средином у којој раде и да би се упознали са местним и другим приликама свога краја, криминалним комесарима стављено је у дужност, да станују у своје криминалном срезу.

У истом циљу при сваком полицијском кварту, — ових сада има 113 — налази се по један криминално изображени наредник и два крим. шуцмана. Наредник и први криминални шуцман додељени су кварталовима од кривичне полиције и подлеже надзору шефа кривичнога одељења, а не старешине кварта, који само њихова акта потписује. Њих двојица раде искључиво на кривичним предметима при кварту, а онај други криминални шуцман чисто је квартални орган, додељен од ко-

манде старешини кварта за оне послове, који се у цивилу имају да врше.

Исто тако, да би се и криминални комесари у неколико ослободили од дангубних канцеларијских послова и дало им се више времена за локална истраживања у њиховим срезовима, они су у новије доба ослобођени од извесног броја мање важних предмета, који се без даљих истраживања могу окончати преко квартова, као што су то телесне повреде, повреде кућног мира, противстајања, претње, увреде и преступи противу закона о радњама.

За окончање ових лакших кривичних ствари установљена је једна нова, четврта инспекција, т. зв. *инспекција D*, са шест пододељака — децерната. На челу сваког пододељака је по један крим. комесар, а над свима њима је као шеф ове инспекције један старији крим. комесар, који има само титулу крим. инспектора.

Кривични комесари инспекције А свршавају додељене им канцеларијске послове самостално или преко придодатих им помоћних чиновника или преко крим. чиновника (наредника и првог крим. шупмана) дотичног кварта. Закључну одлуку, којом би се истрага завршавала и предмет достављао државном тужиоцу, потписује крим. инспектор, као начелник инспекције, који и иначе има права да се у сваком стадијуму умеша у истрагу како у формалном тако и у материјалном погледу.

Претписе упућене страним властима и важније кривичне предмете, особито оне које је шеф крив. одељења — диригент — још при пријему означу као важне, подносе се овоме на потпис.

Инспекција B дели се на двоје, на инспекцију *B I* и инспекцију *B II*.

Инспекција B I обрађује крађе по занату (нарочито опасне крађе, крађе по дућанима, кесарошке крађе, крађе по становима, крађе капута, крађе при полним сношајима) и разбојништва, а *инспекција B II* преваре по занату, кривице противу јавнога морала, побачаје, прављење и протурње лажног новца, коцку по занату.

Прва инспекција има 13, а друга 7 засебних одсека, са по једним криминалним комесаром као децернатом и потребним бројем крим. наредника и шупмана.

Пошто обрада ових кривичних дела изискује тачно познавање злочиначког света и њихових навика, то је подела послова у овој инспекцији удешена тако, да сваки комесар обрађује по један специјалитет — једну врсту кривица.

Ова врста кривица — кривице по занату или навизи — према стеченом искуству не мења, или бар врло ретко, једном изабрани правац рада и као год што се они специјализују у томе правцу, тако и чиновници остају стално при обради једне врсте кривица. Криминални успеси ових чиновника, који су свакодневним додиром са појединим злочиначким слојевима посвећени у њихове навике и манипулације, морају отуда бити већи но када би те предмете обрађивали чиновници који раде све кривице.

У инспекцији *C* раде 10 крим. комесара са потребним бројем нижих крими-

нално извежбаних органа све оне кривице, где долази у питање превара у трговачком саобраћају, просто и лажно банкротство, менични фалсификати, зеленаштво, кривоклетство, повреда патената и заштитних марака, двобој, преступи противу зак. о лутријама и зак. о акцијама. И овде сваки од ових 10 комесара ради одређену врсту кривица.

(НАСТАВИКЕ СЕ)

Жив. А. Лазић

„О ДОКАЗИМА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ“

(НАСТАВАК)

Ова је обавеза општа за све званичне судске полиције који раде *flagrante delicto*. И доиста ако има живе истраге то је она која се врши на месту злочина. Никаква друга истрага није плоднија у срећним резултатима. Између истраге на месту извршења крив. дела и истраге у кабинету иследника има разлике, као што је разлика између слике напада и правог напада; бледа и сува, прва је само сенка друге. Кад би за истрагу каквог важног дела било довољно само саслушати лица означена у тужби и извештајима о учињеном делу ништа не би било простије. Али злочин који је извршен у тами и тајном покривен тражи најозбиљније напоре да се осветли, међу које на првом месту долази *вршење увиђаја* и прве констатације свих ових чињеница, које могу утицати не само на утврђење самог дела већ и на проналазак његовог учиниоца и његову кривичну одговорност. Осим тога, треба створити и лично мишљење о извршеном кривичном делу базирано на ономе што се видело, чуло и приметило само собом, на *чулном оцажању* иследника, као што каже г. Марковић у својој дефиницији увиђаја, а не само на основу извештаја који су нам саопштени. У томе је најсигурнија гаранција против погрешака. Ово пак мишљење да би почивало на чврстој основи може се створити у духу иследника само ако је он интимно прожет испитивањем места, околности сцене злочина, друштвене средине, духа околине и др. Како ће моћи иследник створити ово мишљење, ако не изађе на место извршења и тамо не проучи све ове околности? Сазнање ових разних елемената приликом увиђаја од највеће је важности за оцену правца који треба даље дати истрази; ослонити се на другог да му он да ова апсолутно деликатна истраживања, баш философска са извесног гледишта, било би абдицирати на своју сопствену улогу иследника. Зар се може иследник у свима овим случајевима одати овоме послу у својој иследничкој соби?

Могло би се навести још доста разлога за потврду горњих наших излагања о § 54. кр. пост. и неправилности објашњења смисла овог §-а. какво му објашњење даје г. Марковић. Но, држимо да је и ово што смо навели довољно да докаже да је коментар г. Марковићев: да овај законски пропис даје само „општи упут“ и да „не принуђава“ иследника на вршење увиђаја код дела која остављају

трагове потпуно погрешан и не одговара баш ономе циљу у коме је донесен пропис § 54. кр. пост.

Увиђај у специјалној истрази. Г. Марковић правилно тврди: да § 208 нашег крив. пост. садржи две ствари: 1. да цео суд може извршити увиђај, 2. да суд тако исто може то учинити и преко једног судије са писаром, али је и овде учинио једну погрешку. Говорећи о увиђају преко једног судије г. Марковић тврди да суд тај увиђај „једино може учинити преко једног судије као члана колегије, која је „извиђала ствар на претресу“, и да суд „не може на претресу одлучити да се „увиђај изврши преко иследног судије“. „Ово не може да буде још и с тога“, вели даље г. Марковић — „што тада иследног судије у опште и нема, јер се он претворио (баш претворио! пр. кр.) у државног тужиоца, који не може више узимати на себе улогу иследника“ (стр. 166).

Није истина да суд не може на претресу одлучити да се увиђај о коме је реч изврши преко иследног судије већ „једино преко једног судије као члана колегије која је извиђала ствар на претресу“, као што тврди г. Марковић. Може суд да изврши овај увиђај или преко свог иследног судије или преко једног судије у опште, па био он члан колегије која је извиђала ствар на претресу или не био. Баш § 208. крив. пост. на који се позива г. Марковић — који говори о судском увиђају; „суд може... и сам собом судски увиђај предузети“ упућује у загради на § 25. који каже: „кад би суд за нужно нашао да се што доследи на самом месту чиниће то преко ислеђујућег судије и писара“. У пракци тако се и ради. Овај увиђај врши или иследни судија или ма који други судија кога суд за то одреди и никоме до сада још није пало на памет да оспори вредност овога увиђаја за то што га је извршио иследни судија а не „члан колегије која је извиђала ствар на претресу“. Судска је практика у овој ствари константна и са свим у духу § 25. кр. пост. Те увиђаје које суд наређује на главном претресу и због којих одлаже претрес махом и врши иследни судија и ретко други који члан суда.

Мишљење г. Марковића да иследног судије „тада у опште и нема“ јер се претворио у државног тужиоца апсолутно је погрешно. И ако функција државног тужиоца као што је познато није у нашем кривичном поступку спроведена онако као што је то у другим законодавствима, ипак је и по нашем кривичном поступку он тај иследни судија преко кога се врше она дослеђења за која би суд нашао на главном претресу да су потребна да се изврше и због којих претрес одлаже. Он отвара по наредби суда истрагу за друга дела оптуженог за која би се сазнало или која би се појавила на главном претресу а нису ислеђења, или против других лица за која би се нашло на главном претресу да су учествовала у кривичном делу које је предмет суђења. Макар да се иследни судија „претворио у државног тужиоца“, он врши сва ова дослеђења и ислеђења по наредби суда изреченој на главном претресу и у име суда, и по свршеном

дослеђењу предаје акта суду функцирајући и даље као државни тужилац по делима по којима је вршио ова дослеђења. У пракси је довољно освештано ово наше излагање и ми се не можемо начудити г. Марковићу на овом оваквом објашњењу овог предмета.

Увиђај као доказ. И овде је г. Марковић погрешно објаснио закон.

Говорећи о увиђају као доказу (§ 14. стр. 167.) г. Марковић третира питање о доказној вредности увиђаја и при том прави разлику: да ли је увиђај извршио цео суд или га је извршио последник или један судија.

У првом случају — вели г. Марковић — т. ј. кад је увиђај вршио цео суд па било то на главном претресу или на лицу места, несумњиво је да ће увиђај имати највећу доказну вредност.

У другом случају, т. ј. кад је увиђај вршио последник или један судија и кад се протокол таквог увиђаја има само да прочита на главном претресу, — увиђај несумњиво има мању доказну вредност од увиђаја у првом случају. . . . Овакав увиђај који суд има да употреби као доказ, није дакле прави увиђај т. ј. непо-средно чулно опажање свих судија, већ је он сведоцба. Већ по томе што се овај увиђај јавља као сведоцба и не може му се онолико вере поклонити, колико увиђају који изврши цео суд.

Ову разлику у погледу на доказну вредност увиђаја у ова два случаја о којима говори господин Марковић наш законодавац апсолутно не прави, нити има те разлике. Било да је увиђај вршио цео суд или само један судија само ако је он учињен по начину који је законом прописан, — § 423. крив. пост. — у оба ова случаја увиђај има исту доказну вредност. И увиђај дакле који изврши један судија са писаром само ако је несумњиво оно што се њим констатује и није оборено противним доказима онако како се то тражи по закону, има онакву исту доказну вредност као и увиђај целог суда. То се јасно види из § 223. кр. пост. који не прави никакву разлику између ова два начина увиђаја. „Судски увиђај“ — каже се у § 223. — „може само онда за доказ служити кад је учињен по начину који је законом прописан“. Судски је увиђај и један и други, т. ј. и онај који је вршио цео суд, као и онај који врши само један судија са писаром, и кад се у овом §-у принципијелно каже: „судски увиђај“ може . . . за доказ служити, — по чему се онда може извести да законодавац ту прави неку разлику у погледу на доказну вредност увиђаја у једном и другом случају коме је реч, т. ј. да увиђају у првом случају придаје већу доказну вредност и у другом случају мању? Те разлике нема и њу је г. Марковић сам пронашао. Не стоји ни оно што тврди г. Марковић: да се увиђају у поменутом другом случају т. ј. кад га врши један судија: „не може онолико вере поклонити колико увиђају који изврши цео суд“. И увиђај који је вршио цео суд, као и онај једног судије, може се нападати, па и оборити, ако би се онако како закон тражи потпуно доказало противно ономе што је истим кон-

статовано или осумњичено, што је наравно готово немогуће, јер су јавне исправе по § 234. кр. пост. потпуни доказ о ономе о чему гласе и шта садрже, изумљући неке случајеве: кад се крив. извиђајем утврди њихова неистинитост или другим јавним исправама, што је врло тешко, н. пр. докаже да је судски увиђај неистинито начињен и т. п.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Милош М. Станојевић
судија.

ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

(НАСТАВАК)

б) Велосипеди.

Циркулација велосипеда у почетку је била регулисана локалним: префекторалним и општинским наредбама, које су, разуме се, биле веома различите, те су с тога врло често биле узрок сукоба и великих незгода за велосипедисте, који их све нису могли знати. Да би се овоме стало на пут министри: унутрашњих послова и грађевина одредили су 1896 год. једну комисију, под председништвом једног државног саветника, са задатком: да издаје опште мере, које треба предузети у циљу заштите пешачког и колеког саобраћаја с једне, и велосипедиста против нерасположења кочијаша с друге стране. На основу мишљења ове комисије, оба министра споразумно израдила су образац за наредбе окружних начелника и послали га овима у пренису ради озакоњења. Овим једнообразним наредбама изрично су укинута сва ранија наређења у овом правцу, али ипак зато оне воде рачуна о изузетним локалним потребама, јер допуштају општинским властима да забране, привремено или стално, циркулацију велосипеда на целом или само на извесном делу јавног пута. Места, кроз која је забрањен пролаз велосипедистима, морају бити обележена таблама.

Да би се пешацима загарантовала сигурност саобраћаја, велосипеди морају бити снабдевени апаратима за јављање, довољно звучним, који се могу чути на 50 м., а ноћу, односно чим се смркне, још и зеленом лампом на предњем делу. Кроз насељена места, преко раскрсница и на савијутцима, велосипеди се морају терати умереном брзином; по улицама велосипедисте не смеју ићи у групама, а још мање смеју пресецати трупе, пратње и т. п. На случај какве узбуне или не реда морају одмах с велосипеда сићи и рукама га водити. Наплачење с велосипедом на тротоаре и пешачке стазе забрањено је, осим ако велосипедисти иду пешке поред својих велосипеда. На сваком велосипеду мора се налазити табла са именом и домицилом његовог сопственика, као и са бројем реда ако је велосипед закупљен.

Што се тиче самог саобраћаја и односа велосипедиста са кочијашима, јахачима и међу собом, и за велосипеди вреде одредбе које и за остала кола. Тако се

и велосипеди морају терати десном страном кад иду у сусрет, а левом кад хоће да прођу напред; у овом последњем случају њихово наступање мора се објавити гласом апарата. Ако велосипедисте опазе, да извесан коњ показује знаке плашње услед њиховог наступања, дужни су одмах стати. Кочијаш и јахачи, опет, дужни су ранжирати се с десне стране и велосипедисти, који им иде у сусрет, оставити слободан пролаз, широк најмање 1.50 м.

У последње време, а услед све веће и веће употребе велосипеда, надлежне административне власти остављају поред путева нарочите стазе или просторе за велосипедисте. По овим стазама могу ићи и пешаци, али на своју одговорност.

в) Железнице.

Декретом од 1. марта 1901 год. замењена је уредба од 15. новембра 1846 год., која је регулисавала полицију, сигурност и експлоатацију железница. Декрет је не само сачувао, већ је у знатној мери и проширио власт окружних начелника у овој ствари на железничке станице и њихову околину, у погледу реда на станицама, доласка и заустављања возова и циркулације јавних или приватних кола, намењених транспорту лица или робе у реону железничке станице.

У декрету се, најзад, налази и неколико санитарских прописа. Тако је забрањено, да се у колима пљује ван пљувачница, и да се у вагоне примају лица са заразним болестима.

II. Забрана становања.

Члан 19. § 2. закона од 27. маја 1885 год. укинуо је полицијски надзор и заменио га са забраном осуђеноме, да се појављује и борави у местима, које му влада назначи пре ослобођења. Забрана становања једновремено је и мера казненог права, пошто суд изриче ову казну и утврђује време њеног трајања, и мера административног права, пошто закон оставља извршној власти избор места у која осуђени по пресуди судској не сме долазити, и пошто је извршење ове казне поверено административној власти.

Казна забране становања може бити изречена и код злочинних и код преступних дела у свима случајевима, у којима је закон пре 1885 год. предвиђао полицијски надзор. Она је или узредна, т. ј. законска последица извесних осуда, те је према томе суд не мора ни изрицати, или је допуњујућа, т. ј. придодата главној казни изричном судском одлуком. У извесним, тачно одређеним случајевима, она може бити и главна казна.

Као узредна казна, забрана становања везана је за главне казне, и суд нема право да редуцира време њеног трајања у овим случајевима (20 год.).

Као допуњујућа казна, забрана становања досуђује се код преступних дела, у случајевима законом предвиђеним, а по изузетку и оним кривцима, који су учинили злочин против државе па су, услед признатих или олакшаваних околности, кажњени преступном казном.

У исти мах, т. ј. и као узредна и као допуњујућа казна, забрана становања у вези је са одређеним казнама за злочине: робијом за извесно време, затвором и изгнанством.

Члан 19. закона од 27. маја 1885 год. који је навео забрану становања, наређује да за ову казну остану у сили раније одредбе, које су регулисавале примену и трајање полицијског надзора. Максимум забране становања утврђен је за 20 год. Према овоме, у случајевима чл. 108, 138 и 144 казн. зак., који предвиђају доживотно полицијски надзор, забрана становања може се изрећи највише за 20 год. По изузетку се, међутим, ова казна може досудити и доживотно, али само у ова три случаја: 1. против личности осуђених на прогонство, али које се не могу прогнати зато што имају више од 60 година. 2. против саучесника злочиначких удружења који по закону не могу бити осуђени на главну казну, и 3. против злочинаца који су помоћу експлозивних материја уништили какве покретне или непокретне предмете, али који се по самом закону користе ублажавним околностима.

Закон не предвиђа минимум трајања забране становања, али како по једном рапису министра правде од 21. јануара 1874 године полицијски надзор не може бити мањи од две године, то је и минимум забране становања две год.

Почетак забране становања рачуна се: 1. ако је главна казна, од дана кад осуда постане извршена, и 2. ако је узредна или допуњујућа казна, онда по издржању главне казне. Сваки Нови затвор суспендује, за време свога трајања, казну забране становања, која се, у осталом, може извршити само тако, ако је осуђени у слободи.

Казна забране становања престаје; 1. кад протече рок на који гласи; 2. кад се административним путем обустави; 3. помишљањем; 4. рехабилитацијом; 5. ревизијом и 6. амнестијом.

Забрана становања разликује се из основа од полицијског надзора у томе, што код ње резиденција осуђеном није одређена, већ је остављена његовом избору, и што осуђени није потчињен никаквим законским формалностима по доласку у места, у која му приступ није забрањен, као и приликом одласка из ових. Једина забрана коју он има да испуњава, то је, да се у овим местима не појављује.

Места ова двојак су: општа и специјална. У прва се не сме пуштати ни једно, на ову казну осуђено лице, док се у друга места не могу пуштати само извесни осуђеници, било због природе својих злочина, било због саме своје личности. Министар унутрашњих послова, утврђује и sukcesивно повећава листу општих места, која данас обухвата целокупну територију сва три сенска округа, 522 вароши и општина у 17 округа и цео Алжир и Тунис (изузев за домородце). Овоме још треба додати општински атар централног завода, у коме је осуђеник издржавао казну, и Корзику за осуђенике који су на њој рођени.

Специјална места за забрану становања утврђује такође министар унутрашњих послова, на предлог окружног начелника у чијем се округу налази казни завод, у коме је осуђени издржавао осуду.

Чим је осуда о забрани становања постала извршена, надлежни судски чиновник шаље директору казног завода, у коме је осуђени затворен, извод одлуке или пресуде, а директор је даље дужан да пошаље надлежном окружном начелнику у изводу лични опис и све податке о осуђенику, које је добио од суда. Окружни начелник од своје стране шаље ове податке министру унутрашњих послова, који одређује места у којима се осуђени не сме појављивати за досуђено му време. Одлука ова доставља се окружном начелнику, који је саопштава и у препису издаје осуђеноме, да не би овај доцније могао тврдити како му није било познато у која места не сме ићи. Према смислу закона, ову одлуку треба осуђеном саопштити пре ослобођења, али није противно закону ако се саопштење изврши и после ослобођења. О извршеном саопштењу окружни начелник извештава министарство унутрашњих послова, које саставља и сваког месеца шаље окружним начелницима и шефовима паркета спискове лица, којима је забрањено становање у појединим местима.

Повреде прописа о забрани становања преступне су природе, и кажњавају се затвором од шест дана до пет година. Према утврђеној пракси осуђеном се, по изласку из затвора, оставља рок од 48 сати за удаљење из забрањене зоне.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПСИХОЛОГИЈА ЗЛОЧИНА И ЗЛОЧИНЦИ СПЕЦИЈАЛИСТЕ

(НАСТАВАК)

Сваки зеленаш зна, ако не да новаца, да конкурента увек има. Наравно да у томе лежи велика опасност за младе људе, који су прерано добили самостални официрски положај. Али млади човек треба да буде што пре официр, то захтева милитаристички систем. Војска мора да буде увек млада. Стара војска не задобија битке.

*

Скитница. Просјак. — Ако хоћемо да изнесемо психологију скитнице, морамо најпре издвојити разне индивидуалитете, који по општем схватању потпадају под тај појам.

Ту имамо најпре читав низ личности, које иду по улицама и друмовима у озбиљној намери, да траже нова рада далеко од свога родног места или од места последњег пребивања; рад су изгубили пре кратког или дужег времена или су га бар пролазно имали, али су га из буди каквог узрока изгубили. Земљораднички и индустријски раденик налази се обично у таквој служби, да му је свакога часа отпуст из ње вероватан и могућ. Свакога дана може изгубити рад и за то је тада принуђен да напусти и оно место, где је тражња за радном снагом често врло огра-

ничена. Како му онајчешће није остало толико, да би могао да се вози железницом, мора се кренути пешке одређеном циљу, где се нала да ће моћи добити рада. У многобројним случајевима измакне му се сав новац пре но што је нашао рада. За то је принуђен да проси, да по општинама прима потпору, одређену за путнике без средстава, и да се крије по склоништима за бескућнике.

Тако исто има и сезонских раденика, који само извесних месеца налазе рада. Трговине са луксузним артиклима захтевају о Божићу мноштво занатлија, зидара, тапетара, слугу и надничара, што по евршеној сезони све остаје тако рећи на сокаку. Трговина и индустрија зависе и од величине тражње. Чим се конзумција ограничи, њој мора следовати и продукција. При том још игра важну улогу и то, што има времена јачих привредних криза, у којима мноштво раденика остаје без посла и зараде.

Не нађе ли, дакле, такав човек никаква рада и нема ли родитеља, сродника или ма каква друга склоништа, не остаје му ништа друго до сокак и друм, ако неће да иде у какву већу привредну централу или у већу варош. Први дани оскудице у обикнутоме раду дођу му врло добро, али та оскудица убрзо успава у њему и вољну снагу. Чист ваздух и путовање у почетку су пријатна промена према свакодневном напорном раду; али у скоро се покажу и непријатне последице. Наступа замор, телесна клонулост, нарочито зато што се одело, рубље и обућа подеру и што се услед живљења по ноћу и тело није могло држати у потребној чистоћи.

Тумарање по слободној природи појачава полни нагон, и пошто нерадне нити шта ради нити шта мисли, он је готов да за сваком кецељом пође. Ко лежи тако крај друма, лако је изложен искушењима за сваки злочин противу јавног морала. Нико га не познаје, данас је овде, сутра тамо. Удара увек са свим другим правцем и лако му је, да завара траг пред онима који га траже или прате. Има ли се прилике, да се алкохол ужива, онда и то појачава полни нагон. Дуга усамљеност и иначе изазива у човека зле мисли. На друму при путовању многи је и многи злочиначки план скован.

Друштво, у које скитница дође, ради у истоме правцу. Као што ћемо одмах видети, он долази по разним склоништима у додир са најгорим елементима. Од њих може да научи свако зло: да краде, вара, фалсификује легитимационе папире, да врши разне неморале, паљевине и т. д. Баш и чврст карактер, који допадне у те руке, потребује времена да се отресе тих одвратних утисака.

Просјачка egzистенца, кампирање, многа разочарења која доживи човек који тражи рада, дају рђав правац свему његовом мишљењу и осећању. Он пада ниско, као што се то обично каже. Кад се при том још узме у рачун, да је етика оних, који су принуђени на скитарање, услед самог рођења и васпитања њиховог, није тако јака, онда је јасно, колико за

њих мора бити необично опасан скитачки живот. На томе путу изгуби се многи бољи и добар карактер.

У осталом има још један основ, који је проистекао из социјалне средине и који се мора узети у обзир приликом давања суда о скитници. Човек, који се непрестано бави механичким и већином тешким физичким пословима, осећа често и сам, да после дуже проведеног времена, све у једним и истим радним односима, почиње тупети. Он је у прилици где се осећа потреба за неким средством за надражење, које ће му монотоност у једноликом раду учинити сношљивом. То средство за надражењем пружа му промена. Variatio delactat каже се и овде у психолошком погледу, и при том се заиста не може прекорети такав човек који тражи промене. Сваки раденик потребује подстрека, нервне дражи. Нове месне прилике, нови предели, нове зграде и изгледи, нова познанства, чак и са женскињем, нови послодавац и нови другови у раду — све то даје реденику, који заиста мора да ради од раног јутра до мрклог мрака с прекидом од само мало времена одмора, свежину духа, ново поткрепљење радне снаге, нове наде, нов циљ.

Има опет других људи, који се крећу на пут и скитање, и ако би можда или вероватно могли наћи рада у својој родној месту или у месту последњег пребивања. Али они хоће да виде друге људе и друге земље, хоће озбиљно нечем и да се науче, а тамо где им се допадне и марљиво да раде. Ту се има посла са једном класом људи из доба старијег занатлијства. Занатлија је морао да путује и да и ван своје уже домовине упозна рад своје нарочите бранше. Млади се човек добро опреми и са добрим џепарисом креће се од куће. Кад му новац понестане, онда се зауставља и тражи рада. Од уштеђевине поправља своје одело и полако оставља по нешто новаца за даљи путни трошак, и по том се опет креће даље. Такво је путовање корисно и пријатно за солидан карактер младића, који остане у преписци са родитељима, браћом и сестрама или са сродницима у домовини, и који у случају нужде моли одних новчану потпору. Он се поучи у својој фаху, позна свет и људе, научи друге обичаје, стране језике и т. д. Свакојаке пријатности пружају им стране земље, стране жене ит.д.

Опасност од искушења стоји увек у позадини. Допадне ли такав човек рђава друштва, на улици или у месту где привремено ради, лако га је избити из правог колосека. Нарочито ако се раденик налази у иностранству, незнатна осуда не тиче га се тако много, јер се за њу не може тако лако сазнати у његовом зачијају. Пре свега код таквих путника сматра се као нешто са свим по себи разумљиво, кад остану без пара, да затраже где год хлеба, дакле да просе. Таква прошња сматра се као нека привилегија те врсте слободних путника. Отуда долазе често осуде због прошње баш и у самој отаџбини тих путника.

Трећа категорија, на коју сада долазимо, јесу праве скитнице. То су ма-

лоумници и неурастеничари, који или у опште никако или бар не могу стално да раде. Они нигде не могу да издрже. Већином су већ од рођења дегенерисани, а васпитање им је да се не да горе замислити. Готово никако нису ни учили да што раде. На раду се убрзо покаже, да су неспособни да што год од вредности привреде. Чак ни на местима где се највише тражи радна снага, не могу да нађу за себе издржања. За то су принуђени да се одаду путовању и скитничењу. У местима крај друмова, где је баш велика оскудица у радној снази, добијају привремено рада, па и ту бивају убрзо отпуштени. И тако је лако видети шта сокак после врло кратког времена може учинити од таквих слабоумних створења. Они се у каквој поквареној средини све више дегенеришу. Друштво, које они сами траже, састављено је само из њихових савратника. Са њима пуне они своја склопишта и врше полне и алкохолне ексцесе. На пут криминалитета крочили су још у својој раној младости и кажњавани су већ због крађе, утаје, преваре, противстајања власти, повреде тела, због преступа на и злочина противу јавног морала. (Истакните се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине врењанске, актом својим Бр. 363. пита:

»Моли се уредништво да у својој листу изволи дати ово објашњење:

Сматрају ли се за земљораднике лица:

1. свршени ђаци ратарске школе — сада подокономи при среским радовима, који своја теориска знања примењују на терену у среским расадницима; и

2. свршени ђаци војно-занатлијске школе при Управи војно-техничког завода, који су добили сведочанство о свршеној школи и уверење да су произведени за калфе, а међу тим ови поред заната на који и порезу плаћају, баве се и земљоделством и готово од земљоделства више себе и породицу хране, но што им то доноси упражњавање заната.

Кад овако стоји стање ствари, онда може ли суд овим лицима, било на захтев њихов, било на захтев државних власти, издати уверење да су они земљоделци. Ово је потребно што пре.

— На ово питање одговарамо:

И према духу § 471. тач. 4. а, и према тачки 1. правила Министра Правде од 4. фебруара 1874. год. № 354, за земљоделце се сматрају сви они, којима је земљоделство главно занимање, којим себе и породицу издржавају, без обзира на то, што би неко уз земљоделство радио и какав незнатан занат, као споредан посао.

Према томе, степен школовања не утиче на природу занимања, него се ово одређује просто по правилу напред постављеном.

На тај начин, сви они ђаци ратарске школе, који се нису вратили својим до-

мовима и својој имању, него ступили у државну службу, не могу се сматрати земљоделцима све дотле, докле су у овој.

На против, сви они ђаци војно-занатлијске школе, којима је главно занимање земљоделство, а занат споредно, спадају у ред земљоделаца, кад им је то, како суд вели, главно занимање.

Њима суд може издати уверење да су земљоделци, кадгод суд и одбор, као познаваоци месних прилика нађу, да им је земљоделство главно занимање.

II

Деловођа општине рибарске пита:

Суду ове општине поднео је један грађанин молбу и тражио уверење о томе, како он има довољно земље као земљоделац, која би му остала у смислу § 471. грађ. суд. поступка преко онога, што је продао.

Код молиоца, међутим, ствар стоји овако:

Његов покојни отац учинио је за живота распоред са имањем, па половину оставио молиоцу, а половину његовој малолетној деци.

Ако би се узело укућно имање као својина молиочева, онда би он одиста имао више од пет дана орања и кућу с плацем. Ако би се, пак, ово поделило као што је учињено тестаментом, онда он нема довољно земље.

Моли се уредништво за обавештење: сматра ли се и онај део земље, остављен тестаментом деци молиочевој за својину молиочевој, јер он у ствари располаже целим имањем, и да ли му суд може дати уверење или не?«

— На ово питање одговарамо:

Кад је тестаментом оца молиочевог утврђено, да половина имања припада молиоцу а половина његовој малолетној деци, онда она околност, што молилац, као природни старалац своје деце, рукује и њиховим делом имања, не пружа могућност молиоцу да ово имање отуђи, пошто није његово, а његов, опет, део, не износи више од онога што по § 471. грађ. суд. пост. стоји под заштитом закона.

Према овоме, суд му не може дати уверење да има довољно земље, коју би по закону могао отуђити.

III

»Суд општине радошинске, актом својим Бр. 120, пита:

»Један оvd. грађанин, да би изазвао деобу с оцем, с којим је живео у задрузи, побегао је у другу очеву кућу у истој авлији. У тој цељи, произвољно, одвојио је и порез по распореду на своје име. Отац се је стално опирао томе и жалио власти, али је ипак попустио те поделио жито које је било склоно продаји, да не би син уграбио да прода, јер је био овладао раздор међу њима; поред тога није успео да спречи, те је син произвољно поорав и извесно земљиште засебно. У таквом животу протекла је једна година, када је син осуђен на 20 год. робије за убиство своје жене. Затим се враћа живот по старом, отац опет узима све у своје руке и бриње се за унучад која су остала без родитеља, и за сина.

Сад се тражи наплата кривичних трошкова.

Како власт тражи да се узме у попис имање, а отац пак то не одобрава, да не би суд пао у грешку, моли се уредништво за следеће обавештење: може ли суд узети у попис оно земљиште, које је син био поорас за себе и уживао једну годину, што ако не може, може ли суд издати уверење да осуђени нема имања? —

— На ово питање одговарамо:

По § 325. а кривичног судског поступка, трошкови означени у тач. 4. и 5. §§ 322 и 325 поменутог закона, могу се наплатити и из имања очевог, кад је син, који је учинио кривицу, био са њим у заједници.

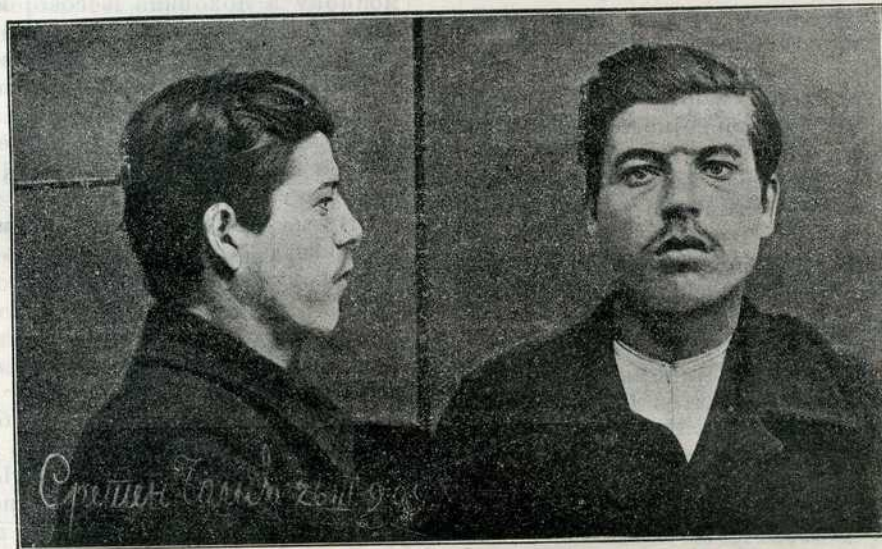
И, како суд тврди: да стварне деобе имања између њих није ни било, те је имање и данас очево а и њихов заједнички живот утврђен, онда се поменути трошкови могу наплатити.

Накиада штете и остали трошкови, не могу се тражити из имања очевог, ако то није нарочито пресудом утврђено и дозвољено.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Сретен Чолић — Петровић, звани „Главоња“, 25. прошлог месеца извукао је кесу с новцима једном лицу на овд. железничкој станици, када је овај из чекаонице полазио на воз. Ну при томе су га приметили и ухватили органи железничке полиције, те сад због тога „малера“ има по пресуди Управе града Београда од 26. пр. месеца Бр. 9966 да одседи у „Главњачи“ петнаест дана.

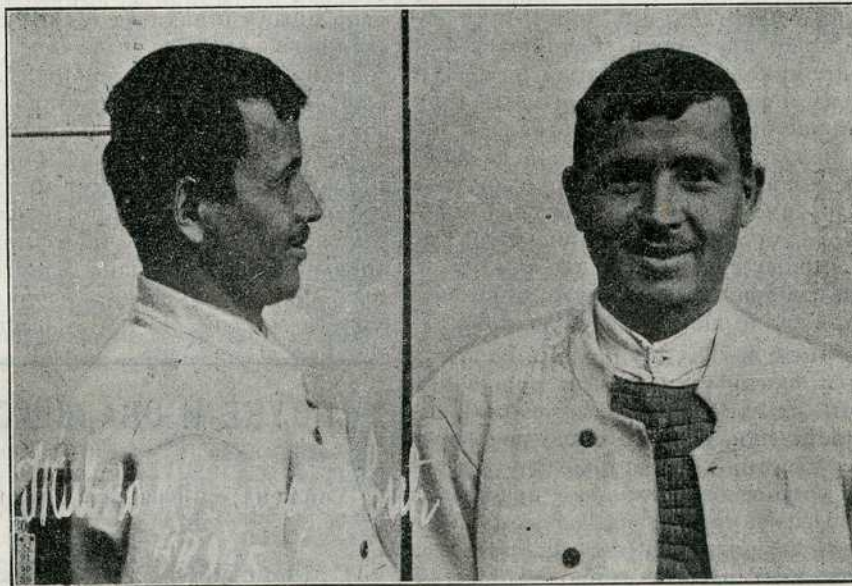
Чолић је родом из Шапца, стар 23 године, познат београдској полицији још из ране младости као коцкар. Кад је ступио у кадар ради одслужења свога рока нису му се свиделе војна стега и мршаве војничке кесе, те је пребегао у Аустро-Угарску, где се бавио до ономадашњег помиловања војних бегунаца. Тамо је био махом по Срему, Хрватској и Славонији и вели да се бавио поштеним радом, јер се тамо дизање кеса много строже кажњава но код нас, где

се пролази са по неколико дана затвора, ако већ у опште и буде ухваћен. Међутим чим је овде прешао латио се старог посла „за путни трошак до куће“, па како исти, вели, није одавно упражњавао, није му испало ни за руком.

Он је раније за скитњу и ситније крађе више пута истулно кажњавао, па и ако сада уверава да своју срећу на томе пољу неће више покушавати, ипак је добро на њега обратити пажњу, ради чега и износимо његову фотографију.

ПОТЕРЕ

Живко Радивојевић, звани „Мицко“, родом из Ратара среза јаменичког округа сме-

деревског, осуђеник београдског казненог завода, који је био на раду у Добричеву, побегао је ноћу 2. марта тек. год.

вица величине сочива удаљена за 12 см. испод и у лево од десне сисе и за 3 см. у лево од медијане; g.) брадавица величине пасуља удаљена за 33 см. испод седмог кичмењог обртња и за 3 см. у лево од кичме.

Нека га све полицијске и општинске власти најживље потраже у својим домаћима и нађеног стражарно спроведу београдском казненом заводу с позивом на акт Бр. 1126.

Милева, жена **Стевана Јовановића**, Циганина из Београда, која је била на издржавању осуде у пожаревачком казненом заводу, побегла је 6. јануара 1906. год. из истог завода и до данас није пронађена.

Милева је стара 24 године, средњег стаса, црне косе и црних очију. Особених знакова нема.

Позивају се све полицијске и општинске власти да Милеву живо потраже у својим домаћима и нађену упуће поменутом заводу с позивом на акт Бр. 880.

Кристо — Никола Драгутиновић, из Васиљевица, ноћу између 21. и 22. прошлог месеца извршио је убиство над Петром — Матром Спасојевићем и побегао.

Кристо је стар 22 године, црномањаст, без браде и бркова; од одећа има на себи: гуњ и чакшире, на ногама опанке, а на глави шајкачу.

Нека га све полицијске и општинске власти најживље потраже у кругу своје власти и нађеног под јаком стражом спроведу начелнику среза косаничком с позивом на депешу Бр. 2391.

ТРАЖИСЕ

Марију Керге, служавку, која је до 4 јануара текуће године служила код Нахмана Ј. Леви-а, овд. трговца, и истог дана отумарала незнано куд, тражи Управа града Београда, ради предаје фамилији.

Марија је стара 14 година, високог раста, у опште плава, у поркетском оделу, које носе Мађарице-Тотине.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Марију живо потраже и о резултату известе Управу града Београда с позивом на акт Бр. 9899.

Живко је стар 54 године, средњег раста, добро развијен, црне косе, угаситих очију, од особених знакова има: а.) белугу од посеко-тице у облику криве линије, величине 2 см., на другој и трећој фаланзи левог домаљог прста, страна anteriorna; б.) лева лактњача јако испала и задебљана; с.) по врату доста незнатих сталних брадавица; д.) олепоочна ћелавост; е.) брадавица величине сочива удаљена за 3 см. изнад средине десне кључне кости; ф.) брада-